

עיבוד הבתים לשמה

סנהדרין מח: כתנאי ציפן זהב וכו', עי' רש"י (ד"ה אע"ג), ובתוד"ה אע"פ נחלקו עליו.

דעת הרמב"ם פ"ג הל' ט"ו, ובמאירי (מאמר ראשון ח"ב) כתב לפרש בדעת הרמב"ם שכוונתו שאי"צ עיבוד לשמה בקלף שמכסה את הפרשיות ולא בעצם הבתים אמנם הפוסקים למדו שדעת הרמב"ם על עצם הבתים, עי' בב"י כתב בדעת הרמ"י שמפרש לברייתא על הפרשיות, אבל בבדק הבית ובכס"מ כתבו שפסק כת"ק וכשי' רש"י וכ"כ במג"א ובביאור הגר"א, עי' במשב"ז ל"א דהק' דלפ"ז למה ברצועות פסק הרמ"י דבעי עיבוד לשמה, ועי' ביאור הגר"א (סי' ל"ג או י"א) ובלבוש ל"ב סעי' ל"ז החילוק בין הבתים לרצועות.

עיבוד הרצועות לשמה - בשו"ע סימן ל"ג סעיף ג' פסק כהרמב"ם שבעינן עבוד לשמה ברצועות ודעת הנמוק"י סנהדרין סוד"ה סודרא היפך דעת הרמב"ם דבתים בעינן עיבוד לשמה ורצועות לא בעינן לשמה [ועי' מג"א מ"ב ו' שדעתו שדעת הנמוק"י כרש"י והק' מנומק"י הל"ק תפילין פ' ז. ד"ה שלא עיבדו ששם ס"ל כתוס' ועי' בביאור הגר"א מ"ב אות ו' שדעת נמוק"י כתוס' וכ"כ בסי' ל"ג או י"א]

עיבוד שלא לשמה - נחלקו הפוסקים לדעת הרמב"ם אם העור מעובד שלא לשמה האם כשר, דעת הלבוש שהתפלין כשרות, אך בעולת תמיד (אות מ"ז) כתב שאם עיבדו שלא לשמה פסול.

האם דין עיבוד הוא מדאורייתא או מדרבנן - עי' ביה"ל (ד"ה מעובד לשמו) מהפרמ"ג, ועיין בחזו"א ו' י"א שסובר שגם עיבוד הבתים לשמה הוא דאורייתא.

השחרת הבתים לשמה - עי' מ"ב (ס"ק קפ"ו), בה"ל סי' ל"ג ד"ה ומיהו בדיעבד.

עיבוד ע"י אשה וקטן - מ"ב סי' ל"ט ס"ק י'.

עשיית תפלין מן המותר בפיך

המקור דבעינן בתים של עור - עיי רש"י מנחות מ"ב: ד"ה פסולות, רש"י סנהדרין מ"ח: ד"ה פסולות, רש"י מגילה כד: ד"ה ציפן זהב ועי"ש בר"ן, ועיי ביה"ל סעיף ל"ז ד"ה טהורים.

ציפן זהב האם מדובר בציפה הקלף או ציפה הבתים - עיי מרדכי הלי תפילין ד"ה כי רבינו שמשון ובמהר"ם בנעט ד', ועיי טור וב"י סעיף מ"ח ובב"ח ל"ד, נודע ביהודה (מהדו"ק סי' א), נשמת אדם (כלל יד סי' ג), ועיי מ"ב (ס"ק קפ"ה) בציפה בטיח שאפשר לקולפו בשלמות.

לרש"י מגילה והר"ן איך ילפינן מלמען תהיה תורת וכו' שבעינן דוקא עור - עיי נשמת אדם (כלל יד סי' ג ד"ה ומה שתמה), ועיי שו"ת מנחת שמואל שביאר שמזה שהתורה הצריכה מין המותר בפיך מוכח שהתורה הקפידה על עור דווקא ולא ממין זהב, ועיי ערוך לנר מכות י"א. ד"ה איתקש.

דרשת למען תהיה וכו' בשאר מצוות - עיי מג"א תקפ"ו (סק"ג) ובמחצית השקל.

המקור דבעינן רצועות מעור טהור - עיי רש"י שבת כ"ח (ד"ה הל"מ) ועיי ט"ז (ס"ק כ"ז) ועיי משב"ז כ"ז שהק' על הטי"ז מרש"י ועיי באו"י כ"ח מה שישב הטי"ז, בהל"כ סימן ל"ג ג' (ד"ה עור).

כתיבת שאר ספרים על עור טמאה - בה"ל סעיף י"ב (ד"ה תורת) בשם פרמ"ג (א"א ס"ק י"ד).